

Johannes Calvin SGP

maart 2023

Bartiméus:

Verkiezingen Provinciale Staten

Stemmen op 15 maart
U komt toch ook?

Kijk voor meer informatie op:
www.ermelo.nl/verkiezingen

Tastend door het leven

Elke st

Maak uw keuze!

Periodieke uitgave van de
SGP in Ermelo en Speuld

Maart 2023, 31ste jaargang, nummer 1

Colofon

De Johannes Calvijn is een uitgave van de SGP te

Ermelo/Speuld en verschijnt 4 keer per jaar.

www.ermelo.sgp.nl

Bestuur Kiesvereniging

H. van Wingerden	voorzitter
D.J. van Dalfsen	1ste secretaris
B.J. Groen	penningmeester
G. van Bentum	
J.H. van Panhuis	
N. Versteeg	

Raadsfractie SGP

L.A. van der Velden	fractievoorzitter
P.W. Stam	raadslid
G.J. Koetsier	fractievertegenwoordiger
R. Heij	fractievertegenwoordiger
F.N. Snoek	steunfractielid
J.J. Zoeteman	steunfractielid

Redactie Johannes Calvijn

M. van Leeuwen	Hoofdredacteur
Mevr. B. Vlieg - van Winkoop	Eindredacteur

Redacteuren

Mevr. N.W.E. Donkersteeg – Zijderveld	
Mevr. G.M. van Leeuwen – Bleijerveld	
P.L. Hoogendijk	
D.J. van Dalfsen	Administratie en Distributie
Henrik van Driel	

Kopij, advertenties en adreswijzigingen

redactie.calvijn@outlook.com

IBAN Kiesvereniging Calvijn, NL97ABNA0488626323

In dit nummer

Columns

3. Van de voorzitter

5. Ter overdenking

Artikelen

7. Blindenzorg in Ermelo

15. Verkiezingen Provinciale Staten
en Waterschappen

En verder

19. Uit de Raad

27. Miniatuur

Van de voorzitter

Henry van Wingerden

Ons dorp

Onlangs werd in Ermelo een vernieuwde supermarkt geopend. Tegelijkertijd werd er een spaaractie gestart. Sparen voor een uniek historisch album “Ermelo ons dorp”. Bij elke tien euro aan boodschappen krijgt men gratis vier historische plakplaatjes. Dankzij dit album komt men lezend en plakkend veel te weten over de geschiedenis van ons dorp.

Geschiedenis

Er zijn veel plaatsen binnen de gemeente met een bijzondere geschiedenis. Op de Ermelose heide verwijst het herinneringsmonument van een Romein naar het enige Romeinse Marskamp dat in Nederland is teruggevonden.

Aan de rand van de heide staat de schaapskooi. In februari en maart staat deze plek in het teken van nieuw leven, want het is lammertijd. Het is mogelijk dat je ooggetuige bent van de geboorte van een lammetje. De herder zorgt voor moeder en kind.

Zorg voor de naaste wordt ook binnen de gemeente in verschillende zorginstellingen gegeven. Zo ook op het landgoed Veldwijk. Wanneer je er rondloopt, komt iets van de zorggeschiedenis tot leven en namen krijgen een gezicht. Denk aan Dhr. M. J. Chevallier, die zeer actief was op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg, mede

dankzij hem kwam er ook een treinstation. Er staan monumentale gebouwen, prachtige oude bomen en er zijn groenrijke vergezichten. De Lucaskerk neemt een centrale plaats in op het landgoed. Het is een verwijzing naar het oorspronkelijke doel van Veldwijk. Er was grote aandacht voor de geestelijke verzorging van zowel patiënten als personeel.

Onlangs bezochten wij, gedrieën, de oudste begraafplaats van het landgoed. Er is sprake van wildgroei. Het dikke mos voelt aan als een wollig tapijt. Als je goed kijkt, zie je hier en daar grafzerken staan of liggen. Als je dichterbij komt en de zerken bekijkt, zijn de letters verweerd, vervaagd of zelfs onleesbaar. Sommige zijn gebroken en door de barst groeit zelfs gras. De gedachten nemen een vlucht en plaatsen ons van het heden in het verleden.

Toekomst

Luther zong het al “Gods Woord houdt stand in eeuwigheid.” Bij een graf stonden we langer stil. Daar greep de hand van het verleden in de hand van het heden. We lazengespanssen “Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven.” (Openbaring 14:13) Wat toen gold, geldt nu nog steeds!

Dit nummer

Alle bijdragen zijn weer met zorg samengesteld. Veel leesgenoegeen toegewenst!

Bakkerij & Buurtwinkel Van Bentum V.O.F.

Telgterweg 299 – Ermelo

Tel. 0341-552458

Voor al uw brood,
banket
en levensmiddelen

LooHorst

landscaping

Wij maken het groen
en de buitenruimte
waardevol!

WERK MET EEN GLIMLACH?!

Wij zorgen er voor, met....

- leuke collega's
- uitdagend werk in groen en buitenruimte
- groeimogelijkheden voor iedereen
- BBL-opleidingsplekken op alle niveaus
- een mooie beloning

Bel ons, mail ons,
of kom gewoon
even langs!

WWW.LOOHORST.COM

Buitenbrinkweg 51, 3853 LV Ermelo - 0341 49 47 60 - ermelo@loohorst.com
Bruinehorst 36, 6744 PB Edeveen - 0318 57 55 77 - ede@loohorst.com

Garage Klein Hierden

info@garagekleinhierden.nl - www.garagekleinhierden.nl

inkoop en verkoop van auto's

onderhoud en reparatie

schadeherstel

aircovulstation

quickservice uitlaten en banden

altijd 50 occasions

Schimmelstraat 1
3842 CM Harderwijk
0341 423452

HOEFAKKER UITVAARTZORG

De laatste zorg in vertrouwde handen.

✓ Vraag onze gratis brochure 'Zó wens ik het, als mijn sterven daar is' aan en noteer uw persoonlijke uitvaartwensen.

Stijlvol, betrokken, betrouwbaar....

Gert-Harm Hoefakker

www.hoefakkeruitvaartzorg.nl

Dag en nacht bereikbaar:

0341-700 230

Ook voor vrijblijvende inlichtingen
en advies kunt u ons altijd bellen.

Ter overdenking

Ds. P.C. Hoek,
Putten

‘Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijn stem.’

Johannes 18:37

Midden in het gerechtelijk verhoor klinkt het Kerstevangelie uit de mond van de lijdende Christus. Hij staat voor Zijn rechter, Pontius Pilatus. Deze heeft Hem zojuist de vraag gesteld: ‘Zijt Gij dan een Koning?’ En in antwoord op die vraag klinken deze diepe, veelzeggende woorden. Woorden die duidelijk maken dat Hij een koning is, zo heel anders dan welke aardse koning ook. Hij is geen koning geworden als troonopvolger van een ander; ook heeft Hij niet eigenmachtig naar het koningschap gegrepen. Nee, Hij is hiertoe geboren, hij is hiertoe vanuit de hemel naar de aarde gekomen. Maar in nog een andere zin is Hij een andere koning dan de koningen uit de mensen. Hij vestigt

immers Zijn koninkrijk niet door wapens of geweld, maar door van de waarheid te getuigen.

Omgekeerd betekent het voor ons mensen – ook voor Pilatus – dat het aankomt op het horen naar Zijn stem. ‘Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijn stem.’ En het is juist dat wat wij mensen in onze val opgaven. We vielen van God af, in ongehoorzaamheid, omdat we het oor leenden aan de vader der leugenen. Met alle gevolgen van dien. Een droeve Psalm zingt van mensen die ‘gebonden zaten in schaduw van de dood, omdat God vergaten’. En dat gaat over u en mij.

Hoe zullen we daaruit vrij worden, bevrijd worden? In ditzelfde Bijbelboek vinden we een duidelijk antwoord op die vraag. Als Jezus zegt tegen de Joden die in Hem geloofden: 'Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen; en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken' (Johannes 8:31-32). Immers de waarheid is iemand! Christus Zelf is de Waarheid in eigen persoon. Hij zegt: 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven' (Johannes 14:6). Het komt aan op het geloof in en de hartelijke overgave aan Hem.

Pilatus geeft daar geen blijk van. Integendeel. Op het woord van Jezus antwoordt hij onverschillig en sceptisch: 'Wat is waarheid?' Een vraag die tot op deze dag door velen gesteld wordt. Menigeen in deze tijd is er vast van

overtuigd dat dé waarheid niet eens bestaat. Aangrijpend om te zien dat Pilatus zich met die vraag van Christus afwendt. Had hij zich in deze verlegenheid gewend tót Hem! De Waarheid staat voor hem. Was hij ooit zo nabij de Waarheid? Tegelijk: laten wij toezien dat we, terwijl we het hoofd schudden over hem, niet dezelfde vergissing begaan. Het kon in Pilatus' geval wel eens het laatste appèl zijn geweest.

Alom klinkt de vraag in de samenleving 'Wat is waarheid?' In de wetenschap, in de politiek. Niet enkel daar, niet enkel van buitenaf. Hij leeft misschien ook wel binnen in ons. Houdt u ook de verlegenheid én de verwachting over: 'Heere, tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens'.

***Houdt u ook de verlegenheid én de verwachting
over: 'Heere, tot Wien zullen wij heengaan?
Gij hebt de woorden des eeuwigen levens'.***

Blindenzorg in Ermelo

Tekst en foto's Beppie Vlieg, Nellize Donkersteeg en Gerda van Leeuwen.

In de december uitgave van de Calvijn heeft u wellicht het artikel gelezen "Stap voor stap door Ermelo". We maakten kennis met mevrouw Bea, die op latere leeftijd blind is geworden. In deze uitgave willen we hier een vervolg aan geven en besteden we extra aandacht aan de organisatie Bartiméus. Het blindeninstituut begeleidt mensen met een (visuele) beperking en heeft verschillende vestigingen o.a. in Ermelo, hoofdvestiging in Zeist en 12 andere plaatsen in ons land. Ook plaatsen we weer een interview met iemand die te maken heeft met deze problematiek.

De blinde Bartiméus

De naam Bartiméus is afgeleid van het verhaal uit de Bijbel over de blinde bedelaar die aan de kant van de weg zat, bij de stad Jericho. We kunnen dit gedeelte lezen in Markus 10: 47-52 waar geschreven

staat: "47 En horende, dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, Gij Zone Davids! Ontferm U mijner. 48 En velen bestrafden hem, opdat hij

zwijgen zou; maar hij riep zoveel temeer: Gij Zone Davids! Ontferm U mijner. 49 En Jezus, stilstaande, zeide, dat men hem roepen zou; en zij riepen den blinde, zeggende tot hem: Heb goeden moed; sta op; Hij roept u. 50 En hij, zijn mantel afgeworpen hebbende, stond op, en kwam tot Jezus. 51 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Wat wilt gij, dat Ik u doen zal? En de blinde zeide tot Hem: Rabboni! Dat ik ziende mag worden. 52 En Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg."

Deze Bartiméus werd door de Heere Jezus van zijn blindheid genezen.

MÉÉR DAN 5.000 M² HOUT!

HOUT

DEUREN

PLAAT-MATERIAAL

KOZIJNEN OP MAAT

UZERWAREN

VERANDA/BLOKHUT

Van der Leeden
HOUT EN PLAATMATERIAAL
LEERDAM - ERMELO

Kawoopersteeg 33, 3853 LE Ermelo • Tel. 0341-552975
ermelo@vanderleedenhout.nl • www.vanderleedenhout.nl

Begrafenisverzorging Pul

Voor een stijlvolle begrafenis met zorg en toewijding

Rustplaats Weydehof met 24-uurs opbaarkamers

Korpersteeg 24a
3853 LD Ermelo

info@karelpul.nl
www.karelpul.nl

0341-562757 / 06-53432144

SGP: Tot welzijn van héél het volk

Bartiméus blindeninstituut

Bartiméus blindeninstituut draagt zorg voor mensen met een visuele beperking. Ze helpen hen om zelfredzaam te worden in onze pluriforme samenleving. Ook het creëren van zelfvertrouwen speelt een belangrijke rol. Bartiméus heeft als visie: "Ieder mens is uniek".

Begeleiding

We maken kennis met Anna Martha van der Galiën. Zij is werkzaam als woongroep begeleidster bij Bartiméus in Ermelo en vertelt met passie en enthousiasme over haar werk. "Ermelo is echt een zorgdorp. Denk aan Groot Emaus, Meerkanten, s' Heeren Loo en Bartiméus, dat eerst Sonneheerdt heette."

Anna Martha werkt met de doelgroep van 30 tot 82 jaar op Lantana. "De bewoners hebben bij ons een gemeenschappelijke woonkamer voor ontmoetingen en gezelligheid maar ze zijn ook veel in hun eigen appartement om hun eigen dingen te doen. Wij zijn hun ogen om ze te begeleiden en te stimuleren om bijv. hun appartement netjes te houden. Bijvoorbeeld: 'Je tafel staat nu wel heel vol wat wil je ermee?' Ik moet niet zelf iets van de tafel opruimen en eraf halen zonder iets te zeggen want ze zullen de volgende dag zeker naar je toe komen en zeggen: 'Jij hebt iets weggehaald hè.' Bij alles wat je doet dan vraag je dat.

De bewoners zijn hier komen wonen met een eigen regie. Ze wonen op zichzelf maar worden hier wel begeleid wanneer dit nodig is. Als begeleidster is het belangrijk om de mensen goed te leren kennen en zo het vertrouwen te winnen, maar ook je plaats te weten, zelfredzaamheid stimuleren. Heel vroeger was het gewoon dat alles voor ze gedaan werd. Nu kunnen ze zelf brood smeren en koffie inschenken en zeg dan niet 'Wat doe je dat goed. Nee, want dat kan ik toch.' Het is een kunst om je handen op de rug te houden om de

mensen het zelf te laten doen. De nadruk leggen we bij zelfredzaam zijn en daar zelfvertrouwen door te krijgen. Bewoners kunnen ons altijd bellen voor hulp bijvoorbeeld wanneer er iets is gevallen. Er zijn ook bewoners in Bartiméus die geen begeleiding nodig hebben. Vaak zie je dat de meeste bewoners die van jongs af aan blind zijn ook een andere beperking erbij hebben zoals bijvoorbeeld autisme, borderline, verstandelijke beperking niveau tot 5 jaar verschillende syndromen. Belangrijk is om te beseffen dat hun wereld niet verder is dan hun handen.

Ook heb je in Ermelo Parc Viventra. Daar zijn appartement gebouwen met een gedeelte van Bartiméus en een gedeelte van De Groene Zoom. Op Lantana en Datura kun je tussen de bewoners van Bartiméus inwonen met het doel om de bewoners te helpen die een visuele beperking hebben. Het Henriette van Heemstra Huis is ook onderdeel van Bartiméus en is bestemd voor oudere mensen met een visuele beperking. Dit valt onder een verpleeg/verzorgings-tehuis."

Dag invulling

Anna-Martha neemt ons graag mee bij de dag invulling als begeleidster van Bartiméus:

7.15 uur Zij belt naar de nachtzorg in Zeist om zich aan te melden omdat 's nachts direct contact is met Zeist. De piepers worden overgeschakeld en dan is ze bereikbaar voor de bewoners. De bewoners krijgen hulp bij het aantrekken van steunkousen, ogen zalven of ze brengen medicatie langs.

8.00 uur Koffie en thee zetten voor de bewoners zodat zij in de keuken en woonkamer kunnen samenkomen voor gezellige ontmoetingen. De bewoners komen vrijblijvend langs om te ontbijten en zijn verantwoordelijk voor hun eigen eten.

10.00 uur De bewoners gaan naar de dagbesteding. De begeleiders gaan met de bewoners naar het hoofgebouw waar ze aan het werk kunnen. Bijvoorbeeld nietjes uit oud papier halen, kaften loshalen en papier versnipperen. Verschillende bedrijven leveren dit werk aan. Ook is er de mogelijkheid om andere activiteiten te doen zoals kegelen, breien of een vrouw is bezig aan het spinnewiel. De slecht ziende bewoners kunnen ook naar Proson gaan om schroefjes te sorteren. Bewoners die niet naar de dagbesteding gaan hebben soms een andere dagbesteding in Ermelo.

Er wordt administratief werk geregeld voor de bewoners zoals de huisarts bellen, de post te verwerken en het helpen van eventueel betalingen en voor zoals bestellingen van de maaltijden voor het avondeten.

12.30 uur Een aantal bewoners eten in de keuken samen met begeleiding.

13.00 uur Contactmomenten met de bewoners zoals een wandeling maken, recept uitzoeken voor het avond eten. Genoeg klusjes die gedaan moeten worden.

“Belangrijk is om erop te letten dat we alle bewoners hebben gezien.”

Overdracht van de dagdienst naar de avonddienst

15.30 Koffiedrinken en gezellig samen zijn in de woonkamer. Bewoners ophalen bij dagbesteding. Helpen met eten koken of opwarmen. Medicatie/ogen zalven.

17.30 uur Een aantal bewoners eten graag in de keuken, wij helpen dan eventueel met het opwarmen van de maaltijd.

18:15 uur Pauze.

Na de pauze staan er contactmomenten gepland, bij de een bespreek je de dagplanning van de volgende dag door. Bij een ander een praatje of je doet een spelletje of een wandeling.

19.30 uur koffie/ thee drinken in de woonkamer

Anna-Martha in de woonkamer van Bartimeus.

20:00 uur Tijd voor de hulpvragen van de bewoners.
22:30 uur Overdracht naar de hoofdvestiging in Zeist.
Er is ook tijd om spelletjes te doen met de bewoners. Eén keer in de maand hebben ze een sjoelavond. "Dat kunnen ze goed hoor. De eerste avond dacht ik eerst hoe moet dat? Ik tel alleen de punten en de oudste van 82 heeft een eigen taak, Hij zorgt ervoor dat de stenen bij degene komt die mag sjoelen. De bewoners kijken daar echt naar uit. Een stukje gezelligheid en sfeer is voor hen heel belangrijk want eenzaamheid ervaren ze ook.
Ook is er één keer in de maand een bar-avond, voor een klein bedrag kunnen ze dan een drankje kopen en worden er lekkere hapjes bij geserveerd.
We hebben ook eetcafé, dit is ook een keer in de maand, dan wordt er voor ze gekookt en kunnen ze mee eten in de keuken. Ook erg gezellig."
"In het begin vond ik het heel lastig om aan het einde van de werkdag tot ziens te zeggen tegen de bewoners. Maar ze willen 'gewoon' gevonden worden zoals ieder ander."

Tot slot

Anna-Martha deelt graag de oproep voor vrijwilligers. Voelt u zich geroepen om u aan te sluiten bij de wandel of fietsgroep, of leest u graag boeken voor? Van harte welkom! "Behandel deze mensen met liefde en respect. Help ze in de winkel of zeg ze gedag!" Heb oog voor uw naaste!

Tastend door het leven...

Vervolgens maken we kennis met een inwoner van onze gemeente die dankbaar gebruik maakt(e) van de voorzieningen van Bartiméus.
Wij hebben hierover contact gehad met mevrouw Janny Noordzij, zij wilde wel het één en ander vertellen over het slechtziend-blind zijn. De ontvangst, in haar nieuwe appartement (een zogeheten kangoeroewoning), was

allerhartelijkst. Ook haar twee honden deden daar niet voor onder: een gepensioneerde blindengeleidehond (10 jaar) en haar opvolgster (2 jaar) inmiddels ook ervoor getraind. Janny is vanaf haar geboorte slechtziend, later blind geworden. Zij is in Drachten geboren, tot haar 6e jaar heeft ze daar gewoond.

Wat betekende toen slechtziend voor jou in het dagelijkse leven?

Ik kon toen nog wat licht en donker en wat bewegende beelden onderscheiden.

Wil je iets vertellen over je kinderjaren?

Het was een fijne periode, bij mijn ouders, een veilige omgeving. Ik kon daar naar de kleuterschool, met heel veel dingen kon ik meespelen, al zag ik het slecht. In die

Janny met haar 'oude' braillemachine

tijd nog de lagere school, dat onderwijs kon ik niet volgen, daar was mijn zicht te slecht voor. Enige optie was: onderwijs voor slechtzienden en blinden op de school van Bartiméus in Zeist.

Hoelang heb je in Zeist gewoond?

Vanaf mijn 6e tot mijn 19e jaar. Daarna kwam ik in een gezinsvervangend tehuis in Putten. Vandaar ging ik met de bus naar Sonneheerdt/Bartiméus in Ermelo om verder begeleid te worden en te werken. Later ben ik daar ook gaan wonen.

Als 6-jarige van Drachten naar de school en Internaat Bartiméus in Zeist. Wil je daar iets over vertellen?

Mijn ouders hebben mij weggebracht, wat voor hen ook heel zwaar was, dat besef je niet als je 6 jaar bent. Ze hebben mij daar gebracht, het moment dat zij weggingen, vergeet ik nooit meer. (Het is even stil) Je vader en moeder betekenen zoveel. Ik had veel heimwee.

De Daysyspeler

Kon je nog wel geregeld naar huis, of kwamen je ouders?

Niet veel, mijn ouders hadden daar ook geen geld voor. Ik heb daar wel veel geleerd, anders had ik me niet kunnen ontwikkelen.

In die tijd klas 1, groep 3, hoe ben je begonnen met brailleletters-schrift?

Eerst een voorbereidingsklas, een ontdekkingstocht, je kunt het niet zien, alles doe je tastend, eerst allerlei materialen leren kennen en ontdekken, je kent de omgeving niet, waar kun je wel en niet lopen etc., tastend en zoekend. Ik heb nog een oude braillemachine. Ik zal voor jullie het alfabet en jullie naam schrijven, (wij zijn verbaasd hoe snel ze dat doet!). Met deze machine heb ik onder andere Bijbels in braille omgezet.

Wat handig doe je dat, lees je met je linker of rechterhand?

Je linkerhand leest, dat is inmiddels door oefenen het meest ontwikkeld, met je rechterhand stuur je de

linkerhand. Maar ik werk niet meer met de oude braille-machine, inmiddels is er zoveel moderne apparatuur gekomen, wat voor ons heel efficiënt werkt. De oude machine is meegegaan met de juf van mijn zontje, die naar Afrika is gegaan. Als dank kreeg ik een mooi gekleurd kralen poppetje, dat ik in mijn portemonnee bewaar. Ik ben daar erg blij mee. Deze mensen hadden geen geld om iets terug te doen en hebben dit voor mij gemaakt. Ik heb een Dayspeler, ik sluit het aan op mijn mobiel, spraakberichten, e-mails versturen en ontvangen, luisterboeken en muziek die je wil horen etc. Een scala van mogelijkheden. Maar ik heb hele mooie muziek staan op cd's, ik houd van muziek, graag speel ik gitaar.

Eerder kon je nog licht en donker, wit en lichtjes onderscheiden? Sinds wanneer ben je van slechtziend blind geworden?

Op 26 mei 2017, ik werd wakker ik dacht de gordijnen zitten nog dicht. Ik zei tegen mijn man: 'doe de gordijnen maar open' helaas bleef het donker. Eerst voel je een soort paniek, dit kan toch niet waar zijn. Later komt de waarom vraag: 'mocht ik een beetje licht niet in mijn ogen houden.'

Later heb ik ervaren dat God je niet in de steek laat. Hij schonk mij weer perspectief. In Sonneheerdt waar ik begeleid werd, heb ik anderen o.a. muziektherapie mogen geven. Veel mogelijkheden zijn er nog. Bijvoorbeeld mijn blindengeleidehond Koda, die mij begeleidt

Afrikaans popje

door Ermelo. In mijn huis kan ik alles vinden, overal braillestickers op. Koken met allerlei aanpassingen lukt heel goed. Ik heb zelfs een sprekende weegschaal.

Nu ga ik nog een ommetje maken. Mijn oversteekstok neem ik mee, Koda ga je mee?

We sluiten af met een ander gedeelte uit de Bijbel waar wordt gesproken over twee blinden. Ook zij riepen of de Heere zich over hen wilde ontfermen. Mogen zij ons tot voorbeeld zijn en kan er van ons gezegd worden: ... en volgde Hem, God verheerlijkende. En al het volk dat ziende, gaven Gode lof. Lukas 18:43.

Bartiméus:

Voor alle mensen die slechtziend of blind zijn

**Personeelsverloop?
Versterk de betrokkenheid
van jouw medewerkers!**

Kom met jouw team in beweging.
Leer van de feedback van de
paarden en verbind aan elkaar en
de organisatie.

**Schrijf jouw team in voor een
training met paarden.**

**Baaij
Melis**
training & coaching

info@baaijmelis.nl
www.baaijmelis.nl
0621 479 212

**DIRKJAN
VANDALFSEN**
PARAVETERINAIR

Vat de koe bij de horens

- Paraveterinair
- Proefdierverzorgers art. 13f
- Schaapscheerder

De La Reystraat 11 • 3851 BE • Ermelo • 06-20 95 90 90
www.dirkjanvandalfsen.nl • info@dirkjanvandalfsen.nl

**Lobbzoo
Verkeers
Opleidingen**

**Tijd
voor je
rijbewijs!**

rijschoollobbzoo.nl

Verkiezingen

Tekst en foto's Henrik van Driel

Provinciale Staten

Het zal u vast niet zijn ontgaan, d.v. 15 maart hopen de verkiezingen voor de Provinciale Staten plaats te vinden tegelijkertijd met de verkiezingen voor de waterschappen. U vraagt zich vast af: waarom zou ik weer gaan stemmen, wat voor zin heeft het om te stemmen voor de Provinciale Staten of voor de waterschappen?

Maar de Provinciale Staten zijn juist heel belangrijk. En de waterschappen eveneens. Daarom een dringend advies:

GA STEMMEN!

Geschiedenis

We stemmen dus op 15 maart voor de Provinciale Staten en voor de waterschappen. Maar sinds wanneer stemmen we voor beide?

Ik zal beginnen met de meest onbekende, de verkiezingen voor de waterschappen. De waterschappen behoren tot de oudste instituties van het Nederlandse staatsbestel. Er zijn weinig bronnen, waardoor moeilijk valt te zeggen over de vroege geschiedenis van de waterschappen. Met de Grote Ontginning in de 10e eeuw werd het Hollandse landschap in cultuur gebracht. Door het inklinken van de bodem werd het noodzakelijk om polders en afwatering in te richten. De verantwoordelijkheid voor die inrichting lag bij een buurtschap. Alleen de eigenaren van een volle hoeve hadden daarin een stem en toegang tot bestuursfuncties. Vanaf de 13e eeuw gingen lokale polderbesturen

samenwerken, wat uiteindelijk leidde tot waterschappen.

De waterschappen hebben dus een rijke geschiedenis, maar daarentegen weten we erg weinig over de geschiedenis van de Provinciale Staten.

De Provinciale Staten waren in de Lage Landen een vergadering van afgevaardigden van standen uit een gewest. Ze ontstonden aanvankelijk als een college voor advies aan en overleg met de vorst.

Provinciale Staten

Provinciale Staten stellen commissies met elk een eigen beleidsterrein in, zoals ruimtelijke ordening en wonen.

Hoe meer inwoners een provincie heeft, des te meer Statenleden een provincie heeft. De provincie Zeeland heeft het minste Statenleden (39). De provincies Noord-Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland hebben het grootste aantal Statenleden (55).

De Provinciale Staten besturen de provincie, samen met de Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koning. De Provinciale Staten stellen het beleid van de provincie vast en controleren de uitvoering van beleid door de Gedeputeerde Staten.

Daarnaast hebben de Provinciale Staten een heel bijzonder recht. De Provinciale Staten kiezen namelijk de leden van de Eerste Kamer. En die leden van de Eerste Kamer zijn op hun beurt weer heel belangrijk voor de wetgeving in Nederland.

Waterschappen

Een waterschap heeft een gekozen algemeen bestuur en dagelijks bestuur, beide voorgezeten door een dijkgraaf of watergraaf. Het algemeen bestuur wordt gekozen voor een periode van vier jaar door middel van de waterschapsverkiezingen. Die dus d.v. 15 maart worden gehouden.

De waterschappen hebben de volgende taken: de waterkeringszorg, het waterkwantiteitsbeheer en het waterkwaliteitsbeheer. Daarnaast kunnen ook om redenen van doelmatigheid ook andere taken aan de waterschap worden toevertrouwd. Bijvoorbeeld wegenbeheer of vaarwegenbeheer.

Lage opkomst

De aankomende verkiezingen waren zoals we al aangaven erg belangrijk. Belangrijk, maar ook zo ondergewaardeerd. Tot 1970 was er een opkomstplicht voor verkiezingen

en schommelde het opkomstpercentage rond de 93 procent. Na 1995 lag het opkomstpercentage nog maar rond de 50 procent. Met uitzondering van 2011 en 2019. Er is dus na 1995 sprake van bijna een halvering ten opzichte van voor 1970.

We zien gelukkig na 2015 een stijgende lijn, wat betekent dat mensen de Provinciale Statenverkiezingen meer serieus nemen.

SGP Gelderland

Zoals u hopelijk wel weet doet de SGP uiteraard ook mee met de aankomende verkiezingen. In de eerste plaats doet de SGP mee met de Provinciale Statenverkiezingen. En aangezien u hoogstwaarschijnlijk in de provincie Gelderland woont, stemt u voor de statenleden van de provincie Gelderland. De SGP heeft dit jaar ook weer een prachtige kandidatenlijst vastgesteld. Hieronder zal ik de eerste drie van de kandidatenlijst behandelen.

1. Klaas Ruitenbergh – Fractievoorzitter en Statenlid

Klaas beschikt als Statenlid in Gelderland over veel kennis en ervaring in het actuele provinciebestuur. Zijn brede kennis en jarenlange ervaring als Statenlid, raadslid en (in het verleden) fractiemedewerker bij de provincie Utrecht dragen bij aan zijn reputatie als allround en ervaren politicus.

Klaas is werkzaam als bestuurder van de Raad van Bestuur bij gehandicaptenorganisatie De Schutse in Kersteren.

2. Gerrit Aversch – Statenlid

Gerrit is al jaren betrokken bij de partij in verschillende functies. Naast Statenlid in de Gelderse SGP-Statenvractie, maakt hij momenteel deel uit van het landelijk partijbestuur en van enkele andere commissiebesturen.

Gerrit is directeur Engineering en Automotive bij de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

3. Lourens van Bruchem

Lourens vervult nu binnen de SGP Gelderland de rol van fractievolger.

In het dagelijks leven is Lourens verantwoordelijk voor een bedrijf dat zich richt op de olie- en gasservices-industrie. Daarnaast leidt hij voor Woord en Daad een aantal waterprojecten in Afrika.

Waterschap Vallei & Veluwe

De SGP is niet alleen vertegenwoordigd in de provincie, maar ook in de Waterschappen. En voor onze regio betekent dat het Waterschap Vallei & Veluwe. Ook voor de Waterschapverkiezingen heeft de SGP een kandidatenlijst samengesteld.

1. Henk van der Wind - Fractievoorzitter / Lid Algemeen Bestuur

Henk vervult binnen de SGP de functie van Fractievoorzitter.

Naast zijn werk voor het Waterschap is Henk in het dagelijks leven Melkveehouder.

2. Bert van Vreeswijk – Heemraad / Lid Algemeen Bestuur

Bert vervult binnen de SGP de functie van heemraad. Een heemraad is een lid van het dagelijks bestuur van een waterschap. Een heemraad heeft een vergelijkbare functie als een wethouder bij een gemeente.

3. Lambert Polinder

Lambert vervult op dit moment de functie van fractievo-
lger bij de SGP.

In het dagelijks leven is Lambert omgevingsjurist.

Praktische informatie

15 maart D.V. hopen dus de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapverkiezingen plaats te vinden.

Noteer deze datum alvast in uw agenda! Om te stemmen heeft u een stempas en een **geldig** identiteitsbewijs nodig. U ontvangt de stempas via de post op uw huisadres. Als u niet kunt gaan stemmen, laat uw stem dan niet verloren gaan, vraag iemand anders om voor u te stemmen. Dan kan u iemand machtigen. Die persoon moet wel in Ermelo woonachtig zijn, en de gemachtigde moet uw stem tegelijkertijd uitbrengen met zijn eigen stem. Als u gaat stemmen moet u uiteraard naar een stembureau. Op uw stempas vindt u het dichtstbijzijnde stembureau. Alle stembureaus zijn toegankelijk voor mindervaliden. Voor blinden, slechtzienden en mensen met een fysieke beperking is er een mogelijkheid om te stemmen met behulp van een stemmal en audio-ondersteuning. Dat kan in het Huis van Ermelo en in restaurant Bon Apétit van Proson.

De stembureaus zijn geopend tussen 07.30 en 21.00 uur. Vindt u het toch niet fijn om te moeten gaan stemmen vanwege het coronavirus? Alle stembureaus zijn ingericht met kuchschermen en desinfectiezuilen. En in de Wethouder Balverszaal is er een stembureau ingericht zoals tijdens de coronapandemie. Hier wordt onder andere een looproute met eenrichtingsverkeer aangegeven.

Kiest u ook voor een betrouwbaar bestuur?

Stem dan D.V. 15 maart op de SGP!

Uit de raad

Tekst en foto's:
Pieter Stam

Gezien de actualiteit, impact en gevoeligheid deze keer ‘slechts’ twee onderwerpen, maar dan wel uitgebreider.

Windmolens in Horst en Telgt

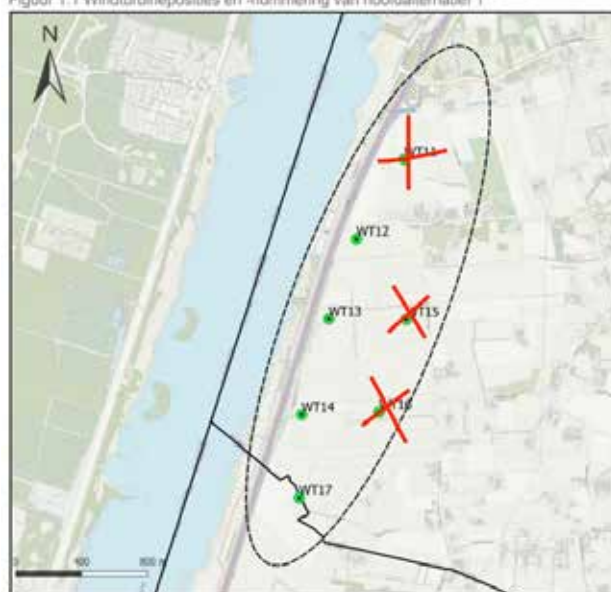
Al zo'n tien jaar is de gemeente Ermelo bezig met windenergie in Ermelo. In 2014 werd een motie van de SGP unaniem aangenomen om geen windenergie toe te staan in Ermelo. In 2017 werd echter een motie aangenomen die dit ongedaan maakte en Ermelo's grondgebied wel openstelde voor windenergie. Vervolgens werd vanuit de Buurtvereniging Horst en Telgt een initiatief genomen om een windpark te realiseren. Dit met de gedachte om dan zelf aan het stuur te zitten om erger te voorkomen en proberen er het beste van te maken. In 2020 is door Prowind in samenwerking met de Buurtvereniging een principeverzoek gedaan voor het plaatsen van windmolens.

De gemeenteraad heeft in 2021 de Regionale Energiestrategie en in 2022 de Omgevingsvisie vastgesteld. In beide raadsvoorstellen was een zoekzone voor windenergie opgenomen bij de Nuldernauwkust tussen Ermelo en Putten, langs de snelweg A28. Op 1 februari vond een beeldvormende vergadering plaats (onder voorzitterschap van raadslid Leo van der Velden). Vanwege de massale belangstelling van omwonenden (waarvan een deel met de trekker met spandoeken naar het gemeentehuis was gekomen) vond deze vergadering plaats in de

raadszaal. Een dertiental personen maakte gebruik van de mogelijkheid om in te spreken, waarvan het merendeel tegen windmolens in Ermelo is en/of kanttekeningen plaatste bij het aantal windmolens, de geluidsbelasting, slagschaduw, natuur, enz.

Tijdens de raadsvergadering van 15 februari werd een tweetal moties geagendeerd. De eerste van één-Ermelo om uit te dragen dat de gemeente Ermelo tegen het plaatsen van windmolens is “omdat” (werd tijdens de vergadering aangepast in “indien”) deze de plannen voor woningbouw en een nieuw bedrijventerrein blokkeren. De tweede motie werd ingediend door de ChristenUnie, PE en de VVD om (samengevat) het aantal windmolens van zeven naar vijf stuks.

Figuur 1.1 Windturbineposities en -nummering van hoofdalternatief 1

Kaartje met te schrappen windmolens

HRS

advies

BESTUUR
ADVIES
BEDRIJFSVOERING
NOT-FOR-PROFIT

*Staat u voor een afweging?
Heeft u een financieel vraagstuk?
Behoeft u aan advies en sparring?*

kijk op HRSadvies.nl of bel 06 203 097 86

BOONE
MEUBELSTOFFEERDERIJ

**DUURZAAMHEID EN MAATWERK,
DAT IS ONZE DE KRACHT**

Gespecialiseerd in meubelstoffering, projectstoffering, scheepsstoffering,
auto-, caravan- & camperstoffering en revalidatiestoffering.

WWW.MEUBELSTOFFERING-BOONE.NL

**RUIM 25 JAAR
ERVARING**

**VRIJWEL ELKE
BEWERKING IS MOGELIJK**

**KWALITEIT EN
DUURZAME MATERIALEN**

**VERDIENEN
UW MEUBELS
EEN TWEEDE
KANS?**

**ONS WERK BESTAAT VOOR EEN GROOT DEEL UIT HET (HER)STOFFEREN
VAN ZITMEUBELN.**

Uw meubels worden met de grootste zorg in ons atelier nagekeken
en voorzien van nieuwe bekleding, zodat ze er weer als nieuw uitzien.

We komen graag langs voor een vrijblijvend en vakkundig advies.

MEER INFORMATIE?

T 0341 - 561 255 | Oude Telgterweg 91 | 3851 EA Ermelo

Namens de SGP voerde Pieter Stam het woord:

“Voorzitter stel u voor. Je maakt met elkaar een plan, overlegt met elkaar, wat gaan we doen, hoe gaan we het doen en tenslotte wordt een aanvraag of principeverzoek ingediend bij de overheid. En ja dan begint de trein te rijden of beter gezegd dan begint de ambtelijke molen te draaien. Logisch. Want je wilt toestemming krijgen op je aanvraag om uiteindelijk tot realisatie over te gaan. Zo ook bij het windpark.” Vervolgens refereerde hij aan de jarenlange plannen.

“Laten we onszelf serieus nemen. De provincie is het bevoegd gezag. De gemeente niet.”

Richting één-Ermelo gaf hij aan dat een njet tegen het gehele windpark de provincie niet in beweging zal brengen. Met een njet bewijst u onze inwoners geen dienst, absoluut niet. Dit om reden dat de vraag niet is of het windpark doorgaat, maar hoe het gerealiseerd gaat worden. Wat in onze ogen eerder wel helpt is constructief meedenken.

Fijn om deel uit te mogen maken en aanwezig te zijn bij de themacommissie Windpark. Al eerder is daar uitgebreid gesproken over het wachten op afstandsnormen. Als we dat zouden doen, lopen andere initiatieven vertraging op.

Trouwens het verkiezingsprogramma van één-Ermelo is duidelijk. “Alleen windmolens langs de A28.” Daar zijn wij het mee eens...

Recent hebben we als themacommissie een goed gesprek gehad met de klankbordgroep. Hun punten zijn niet onredelijk: De twee oostelijke en de meest noordelijke windmolens laten vervallen, verlaag de geluidsnormen van 47dB naar 45dB en de norm voor slagschaduw van 6 uur naar 0 uur.

Wat dat betreft komt de motie van de ChristenUnie al aardig in de richting waar de SGP heen wil. Alleen ook de

tweede oostelijke windmolens wensen wij nog te laten vervallen. Daar zijn ook in de stukken zelf goede argumenten voor. Zoals daar zijn: landschap, minder gehinderden, natuur en beeldkwaliteit (windturbines in één lijn langs de snelweg). De meest noordelijke windmolen levert nu al aantoonbaar beperkingen op voor het woningbouwinitiatief aan de Schaapsdijk.

We roepen één-Ermelo en het CDA dan ook op om met ons de motie van CU te steunen met de aanpassing dat er drie windmolens vervallen. Tijdens een interruptiedebat vroeg één-Ermelo aan de SGP of zij garantie kunnen geven ook met de vier windmolens deze geen belemmering zullen vormen voor een bedrijventerrein. Pieter Stam wees naar het onderzoek waarin staat dat het bedrijventerrein niet belemmerd wordt door windmolens en dat hier in de themacommissie uitgebreid over gesproken is en deed daarom nogmaals de oproep om mee te doen met de motie om de normen en aantal windmolens te verlagen. Uiteindelijk werd na een lange raadsvergadering die net voor middernacht werd afgesloten gehoor gegeven aan deze oproep van de SGP en werd de motie aangepast om drie windmolens te laten vervallen: de twee oostelijke en de meest noordelijke. Tegelijkertijd werd de andere motie van één-Ermelo (met steun van het CDA) eveneens aangenomen. Een bijzondere situatie. Het woord is nu aan de provincie.

Voorstel zondagsopenstelling van supermarkten

Tegelijkertijd vond in een commissiezaal de vergadering gehouden over zondagsopenstelling van supermarkten. Hier waren minder belangstellenden en sprekers aanwezig. Enkele kerkenraadsleden van de Oud Gereformeerde Gemeente in Nederland, Gereformeerde Gemeente en de Hervormde gemeente aan de Horsterweg spraken in om op grond van de Bijbel de rustdag geen

SCHOUTEN

AUTOBEDRIJF

- VERKOOP EN LEASE VAN NIEUWE EN GEBRUIKTE AUTO'S
- COMPLEET ONDERHOUD AAN ALLE MERKEN
- SCHADEAFWIKKELING
- ONDERHOUD VAN UW LEASEAUTO
- CARWASH
- TANKSTATION
- BROODJESCORNER

SERVICE &
KWALITEIT

AUTOBEDRIJFSCHOUTEN.NL

LOKHORSTWEG 3, ERMELO

 (0341) 561020

mogelijkheid te geven voor supermarktopenstelling. Ook een inspreker namens de Vereniging zondagsrust en zondagsheliging wees hierop.

Het voorstel was al langer geleden aangekondigd. Vorig jaar was de motie van de VVD en Burgerbelangen (tegenwoordig HEE22) verworpen omdat de fracties van één-Ermelo en Progressief Ermelo (PE) vonden dat eerst naar de mening van inwoners en winkelier moest worden gevraagd. Welnu de fractie van PE heeft een enquête uitgezet bij winkelier en inwoners. Conclusie van dit onderzoek is dat kleine winkeliers niet op zondag open willen en supermarkten wel. Daarop is door PE een initiatiefvoorstel voorbereidt om zondagsopenstelling van supermarkten mogelijk te maken en hiervoor de winkeltijdenverordening aan te passen. Op 15 februari vond de oordeelsvormende vergadering plaats. Hieronder de integrale bijdrage van fractievertegenwoordiger René Heij:

“De SGP-fractie is tegen koopzondagen en zal dat ook altijd blijven. Dit standpunt is bekend. De zondag is voor onze fractie letterlijk heilig. Dat betekent dat God Zelf die dag apart gezet heeft. Niet omdat op zondag van alles niet mag, maar omdat er van alles niet hóéft. God eist niet van de mens dat hij zich onderwerpt aan de slavernij van de 24 uren economie. Nee, in de Bijbel vertelt God ons dat bij Hem rust is te verkrijgen. Hier al op Zijn dag, maar straks – eeuwig – in Zijn Koninkrijk. Zo is de wereld geschapen – in een ritme van zes dagen werken en één dag rust – en zo volgt ook bevrijding uit een cultuur van alleen maar meer-meer-meer.

Gespreksleider, laat één punt helder zijn: de zondagsrust is voor de SGP niet onderhandelbaar. In de vorige

coalitieperiode was, op initiatief van onze fractie, glashelder in het coalitieakkoord opgenomen dat er niet zou worden gesproken over zondagsopenstelling van winkels. Helaas is het onderwerp ‘zondagsopenstelling’ door de huidige coalitiepartijen tot een vrije kwestie gemaakt.

Het initiatiefvoorstel dat nu voor ons ligt, betreft een beperkte zondagsopenstelling. Maar iedere winkel die op zondag opengaat en ieder uur waarop openstelling op zondag gelegaliseerd is, is er voor ons één te veel.

We zijn na de beeldvormende tafel met wat vragen blijven zitten. Zo is ons nog steeds niet helder waarom de initiatiefnemer geen representatief onderzoek heeft uitgevoerd, waarbij rekening is gehouden met de spreiding in populatie, leeftijd, postcodegebied, enzovoorts. Ook vragen wij ons af waar bepaalde aannames vandaan komen, zoals de gedachte dat Ermeloërs en masse naar Harderwijk en Nijkerk trekken om op zondag inkopen te doen. In het onderzoeksverslag gaat het nog over ‘nader onderzoek’, waarover we verder niets meer hebben gehoord of gezien. Wat ons betreft getuigt dit alles van onzorgvuldigheid.

Gespreksleider, ik rond af. De SGP-fractie constateert met pijn in het hart dat hier een voorstel ligt waarmee wij het principieel oneens zijn. Ondergeschikt daaraan, maar toch ook belangrijk, is de onzorgvuldigheid van het onderzoek. Op basis van een methode die op z'n zachtst gezegd niet waterdicht is, wordt een voorstel opgesteld en behandeld.

Tot slot. Als SGP-fractie voelen we ons gesteund door de wetenschap dat in verschillende kerken wekelijks op zondag wordt gebeden voor de overheid, ook hier ter

Hazeleger

Verhuisservice

**NEVER
MOVE
ALONE!**

Verhuizen?

Wij verzorgen uw verhuizing
in binnen- en buitenland

Nijkerk: +31 (0)33 246 00 82

Putten: +31 (0)341 49 11 47

> hazelegerverhuisservice.nl

M. Pul Poelier
verse en gegrilde kipspecialiteiten

Woensdag: Hilversum
Donderdag: Bussum
Vrijdag: Ermelo

Oude Telgterweg 173 3851 EC Ermelo

[Htps://www:mpulpoelier.nl](https://www.mpulpoelier.nl)
Tel: 0341 564352

plaats. Voor raad, college en alle andere bestuurders en betrokkenen. Ook dat mag in deze vergadering zeker benadrukt worden.”

Te vrezen valt dat dit voorstel met een minimaal verschil van één stem tijdens de raadsvergadering van 9 maart (één dag na biddag) zal worden aangenomen. Bij het verschij-

nen van dit blad zal de uitkomst wellicht bekend zijn. Het CDA kondigde nog wel een motie aan om een onafhankelijk en representatieve onderzoek te doen.

Jaaroverzicht 2022

Onderstaand een overzicht van de verschillende SGP-voorstellen.

Motie/Amendement 2022			
Amendement Woningbouw bij Gebiedsagenda EHZ	aangenomen		
Amendement Ruimte voor lokale werklocaties bij Gebiedsagenda EHZ	aangenomen		
Motie Meer mogelijk maken voor ondernemers	aangenomen		
Amendement Ruimte voor nieuwe werklocaties	aangenomen		
Motie Onderzoek instrumenten voor sociale koopwoningen	aangenomen		
Motie Inzet op verdienmodel woningen op de Klokbeker en Augustinusschool	aangenomen		
Motie Integrale visie Speuld	aangenomen		
Amendement Woningbouw bij Gebiedsagenda EHZ	aangenomen		
Amendement Budgettair voordeel opbrengst OZB woningen (eigenaren)	verworpen		
Amendement ODNV Aanpassen zienswijze-funsietraject	aangenomen		
Amendement ODNV Aanpassen zienswijze-advieskosten	aangenomen		
Motie ODNV Een zorgvuldig besluitvormingsproces	aangenomen		
Motie Lokaal inkopen=duurzaam	aangenomen		
Subamendement Meerjarenbegroting Juridische kwaliteitszorg	verworpen*		
Amendement Noodopvang asielzoekers Fasering	ingetrokken		
Amendement Noodopvang asielzoekers Toevoegen beoogd gebied aan overeenkomst	ingetrokken		
Motie Noodopvang asielzoekers Budget	aangenomen		
Amendement Aanpassen adviesrecht raad Omgevingswet (van 20 naar 10 woningen)	aangenomen		
CDA/SGP motie tijdelijke huisvesting (bestaande bijgebouwen)	aangenomen		
Andere zaken/resultaten			
Verordening is aangepast waardoor instandhoudingstermijn van sociale huurwoningen is verhoogd van 10 naar 20 jaar			
Toezegging college op mondelinge vraag om maatregelen die leiden dat centrum in de nachtelijke uren minder toegankelijk is voor autoverkeer			
Toezegging college om in 1e kwartaal 2023 met uitwerking van onze aangenomen motie (uit 2021!) Instrumenten bevorderen sociale koop te komen			
Toezegging college om in 2e kwartaal 2023 met uitwerking van onze aangenomen motie (uit 2021!) woningsplitsing te komen			
Schriftelijke vragen			
Tonen QR-code aan ouders bij schoolzwemmen			
Stikstofbeleid en mogelijke onteigening van boeren			
Toerekening kosten aan inwoners bij rioolontstopping			
Of handhaving hof van Minnemeu wel of niet terecht is			
Informeren raad over bezoek gedeputeerde aan agrarische sector			
Beoogde opvanglocatie asielzoekers			

autoVerbeek

› Mobiliteit in beweging

Personen- en
bedrijfswagens

Brommobiel
dealer

Best Car
Selection
Occasions
met garantie

Onderhoud
en reparatie

Voordelig
tanken

Brandschoon
wassen

Financiering
en leasing

Van harte welkom › Lageveld 9, Speuld (Ermelo)
0577 407 386 | autoverbeek.nl

Miniaturen (10)

Ds. Hette Gerrit Abma

Maarten van Leeuwen

Ds. H.G. Abma
(Fotoarchief Eerste Kamer)

In deze tiende (en laatste) miniatuur, aandacht voor de laatste SGP-dominee in de Tweede Kamer; Dominee H.G. Abma.

Hoewel onze focus vooral gericht is op zijn verdiensten voor de partij en daarmee voor ons volksdeel, ontkomen we er niet aan ook iets te schrijven over de zorgen die (een deel van)de partij ondervond met betrekking tot zijn persoon en functioneren.

Levensloop

Hette Gerrit Abma (roepnaam Hette) werd in 1917 als middelste van drie kinderen geboren in Wouterswoude (Friesland). Zijn vader was daar hoofdonderwijzer. Zijn ouders waren betrokken op de Christelijk-Historische Unie. Hette bracht zijn jeugd op verschillende plaatsen in het land door. Hij bezocht de lagere school in Polsbroek en het Christelijk Lyceum in Arnhem. Omdat hij al van jongs af predikant wilde worden, ging hij in Utrecht theologie studeren. In 1941 werd hij tot de evangeliebe-

diening in de Nederlandsche Hervormde Kerk toegelaten en beroepbaar gesteld.

Toen de familie In Ede woonde, kerkte het gezin bij Ds. H. A. Leenmans die deel uitmaakte van het hoofdbestuur van de SGP. Hette 'kreeg kennis' aan Ds. Leenmans enige dochter, Johanna Hendrina (Jo), en vanaf die tijd werd hij meer vertrouwd met het gedachtegoed van de SGP.

Hij trouwde met Jo op 21 augustus 1941. Uit hun huwelijk werden vier kinderen geboren. Op 31 augustus 1941 werd Abma door zijn schoonvader bevestigd als predikant in Driesum, vlakbij zijn geboortedorp. Drie jaar later verruilde hij Friesland voor IJsselstein, waar hun oudste zontje op 4 ½ jarige leeftijd overleed. Daarna diende hij de Hervormde gemeenten van Rotterdam-Delfshaven, Monster en Putten.

Politiek

In de eerste jaren na de bevrijding begon Ds. Abma zich politiek te interesseren. Tijdens zijn periode in Rotterdam-Delfshaven, is hij voor het eerst voor kiesverenigingen gaan spreken.

Toen Abma van 1955 tot en met 1959 predikant te Monster was, leerde hij de in het naburige Delft woonachtige Ds. Zandt kennen. Het was dan ook Ds. Zandt die in 1956 Ds. Abma voordroeg voor het lidmaatschap van het SGP- hoofdbestuur van de SGP. Toen Ds. Zandt in 1961 overleed, volgde Ds. Abma hem op als partijvoorzitter. Op een later aan mr. G. Holdijk, die Ds. Abma goed

gekend heeft, gestelde vraag wat het motief van ds. Abma was om actief in de politiek gaan, geeft deze het volgende antwoord: *‘Als we het goed zien, zijn er bij Abma drie aspecten van de liefde te onderscheiden die een christen zouden moeten motiveren tot deelname aan, althans belangstelling voor de politiek: de liefde voor de schepping van God, de liefde voor de geboden van God en de liefde tot de Zoon van God.’* Dominee Abma zelf zei er in zijn afscheidspreek, uitgesproken op 5 september 1963, van *‘dat hij wel van regiment was gewisseld, maar niet van Koning was veranderd’*.

Kamerlid

In 1963 werd Ds. Abma, inmiddels predikant in Putten, op een verkiesbare plaats voor de SGP Tweede Kamerverkiezingen gezet, naar eigen zeggen *‘noodgedwongen en vol onderzoekingen des harten’*. Hij werd ook gekozen. Zijn Kamerlidmaatschap bracht hem in een lastig parket omdat hij zijn predikantschap niet volledig wilde opgeven. Pas na jarenlang juridisch touwtrekken werden hem de rechten van een emeritus-predikant verleend, waardoor hij in kerkdiensten kon blijven voorgaan.

In de Tweede Kamer voerde Ds. Abma vooral het woord bij beraadslagingen over justitie, binnenlandse zaken en

SGP-Tweede Kamerfractie jaren '70. V.l.n.r. Ir. H. van Rossum, de heer C.N. van Dis jr., Ds. H.G. Abma. Foto: Wikipedia

Als hij als Kamerlid sprak, richtte hij vaak de blik omhoog, het hoofd schuin achterover gebogen. Foto: Resource Huygens ingen.

volksgezondheid. Hoewel hij vaak een minderheidsstandpunt innam, werd goed naar hem geluisterd, speciaal wanneer hij – de blik stevast schuin omhooggericht en de hand op de rechter revers van colbert of vest - op de ethische kanten van een onderwerp inging.

Zijn redevoering in het spraakmakende debat over de voorgestelde vrijlating van de drie in Breda gevangengehouden Duitse oorlogsmisdadigers in februari 1972, is wel één van de hoogtepunten uit de SGP-geschiedenis van die jaren genoemd. *‘Moeten we vergeven en vergeten wat in de oorlog plaatshad? ‘Dan heb ik zo de gedachte dat wij de riemen van barmhartigheid en vergevings-gezindheid snijden uit het levende vlees van anderen,’* aldus ds. Abma.

Toen het eerste kabinet-Van Agt in 1979 een verruiming van de bestaande abortuspraktijk voorstelde, kwam Ds. Abma samen met collega A.J. Verbrugh van het Gereformeerd Politiek Verbond tegelijkertijd met een initiatiefwetsontwerp waarvan de titel, *‘Levensbescherming menselijke vrucht’* duidelijk maakte wat de opvattingen waren van de indieners. Het SGP/GPV- voorstel werd in

Ds. Abma onderweg naar paleis Huis ten Bosch voor een ontvangst bij Hare Majesteit Koningin Beatrix i.v.m. een kabinetsformatie. Foto: Wikimedia Commons

december 1980 met ruime meerderheid verworpen en dat van het kabinet met klein verschil aangenomen.

Ds. Abma is lid (fractievoorzitter) geweest van de SGP Tweede Kamerfractie van 31 juli 1963 tot 10 juni 1981. Hij stapte in 1981 over naar 'de overzijde van het Binnenhof' waar hij bleef tot 1986. Ook daar bleef hij allereerst dominee, die vaak citeerde uit de Bijbel.

Naast zijn Kamerlidmaatschap was hij van september 1966 tot januari 1970 lid van de gemeenteraad van Gouda en van september 1982 tot april 1987 van de gemeenteraad van Putten.

Theocratie

Het is Dominee Abma geweest die het begrip 'theocratie' binnen de SGP breder heeft ingevuld. Zoals ook de titel van zijn verzamelde partijredes luidt, was hij gericht op het 'welzijn van heel het volk'. Hij wilde niet dat de SGP alleen het belang van de eigen groep zou dienen, maar een zegen voor heel het land zou zijn.

Met het woord theocratie drukte Ds. Abma de overtuiging uit dat God de wereld regeert en dat de eerbiediging

van Zijn geboden van heilzame betekenis is voor land en volk.

Einde

Ds. Abma trad in 1985 terug als partijvoorzitter omdat hij het met het SGP-hoofdbestuur niet eens kon worden over de lijsttrekker voor de Kamerverkiezingen van 1986.

Daarna legde hij ook het hoofdredacteurschap van De Banier neer, terwijl hij een jaar later tevens bedankte als voorzitter van het wetenschappelijk instituut van de SGP.

In het verlengde van deze 'strubbelingen' moet ook de 'kwestie Putten' worden gezien. Sinds 1982 combineerde Ds. Abma het lidmaatschap van de Eerste Kamer met dat van de Putter gemeenteraad.

Na enige tijd ontstonden er spanningen tussen hem en de plaatselijke SGP-kiesvereniging, die onder meer te maken hadden met de door Ds. Abma voorgestane samenwerking met de Reformatorische Politieke Federatie (RPF). Dit kwam zo ver dat Ds. Abma en zijn medestanders eind 1985 besloten tot oprichting van een eigen politieke groepering: Gereformeerde Gezindte Putten (GGP). Dat leidde bijna tot zijn roeyement en heeft een schaduw over de laatste periode van zijn leven geworpen. Helaas heeft hij niet meer kunnen meemaken dat de affaire werd bijgelegd.

Hij overleed in Putten op 2 januari 1992 op de leeftijd van 74 jaar.

Waardering

Als partijvoorzitter handelde Ds. Abma vanuit dezelfde calvinistische principes als zijn voorgangers hadden gedaan, maar in de uitwerking ervan verschilde hij van hen. Waar de Ds. Kersten en Zandt een meer getuigende rol vervulden, wenste Abma de beginselen van de SGP toe te passen 'naast, in het midden van en tussen degenen, die

‘Echte christelijke politiek wil Christus present maken in het midden van een verwarde maatschappij’.

Ds. H.G. Abma

Cees Jansen
Veldzichtweg 14
3851 SH Ermelo

Mobiel: +31(0)6 - 51 302 545 info@ceesjansenautos.nl
Tel: +31(0)341 - 49 38 65 www.ceesjansenautos.nl

**Stem D.V. 15 maart
op de SGP!**

**Van der Velden
KEUKENS**

- ◆ Atag
- ◆ Bosch
- ◆ Etna
- ◆ Falcon
- ◆ Liebherr
- ◆ Miele
- ◆ Novy
- ◆ Pelgrim
- ◆ Poggenpohl
- ◆ Quooker
- ◆ Reginox
- ◆ Rotpunkt
- ◆ Siemens
- ◆ Smeg

Van der Velden Keukens
Putterweg 23
3851 GA Ermelo
Info@vanderveldenkeukens.nl

Geopend
Vrijdag 10:00 - 17:00
Zaterdag 10:00 - 16:00
Maandag t/m donderdag alleen op afspraak
ook 's avonds.

Bel voor een afspraak
0341 - 78 45 10
Voor gericht advies raden wij u aan een
afspraak te maken met één van onze
adviseurs, ook voor vrijdag en zaterdag.

door de kritiek van het Woord van God worden bestreken:’

Een veranderende samenleving vereiste in zijn ogen eigentijdse en passende antwoorden, zonder dat daarbij de uitgangspunten van de partij geweld werden aangedaan. Hij werd hierin niet door iedereen begrepen of gevolgd

Daarbij kwam dat Ds. Abma - in gesproken en geschreven woord een fijnzinnig stilist met een subtiel gevoel voor humor - zich van een woordkeus bediende die voor een predikant in SGP-kring ongebruikelijk speels was. Het uitblijven van een veroordeling door het hoofdbestuur van die ‘andere koers’, rekenden veel behoudende partijleden Ds. Abma zwaar aan. Om hun bezwaren kracht bij te zetten werd in 1977 een Landelijke Stichting tot Handhaving van de Staatkundig Gereformeerde Beginnelen opgericht.

De andere kant is dat juist door zijn benadering en wijze van optreden Ds. Abma vooral in hervormd-gereformeerde kring ‘veel sympathie’ voor de SGP heeft weten te wekken.

De essentie van ds. Abma’s leven is uitgebeeld op zijn grafzerk op de begraafplaats van Putten. ‘levend in het werk des Heeren’. Later heeft ook de over hem geschreven biografie deze titel gekregen.

Tenslotte

Oud-Kamervoorzitter Dolman typeerde Ds. Abma eens trefzeker als ‘een spreker, pieker en redenaar. Hij was geen causeur en al helemaal geen kletsmaajoor. De meest karakteristieke houding van hem was die van een peinzers. En was

hij uitgepeinsd, dan maakte hij indruk. Abma combineerde scherpte met kalmte en miste opgeblazenheid en verveling’.

Dominee M. van Kooten uit Elspeet schreef op 25 januari 2017 in Terdege het volgende

‘Toen ik in mijn eerste gemeente de preekbeurten moest regelen, was een van mijn eerste ondernemingen op dat gebied ds. Abma uit te nodigen om te komen preken in Montfoort, waar hij als kind op de zolder van de pastorie kerkje speelde met de kinderen van ds. Koster. Het lukte. Hij zou op ‘Allerheiligen’ 1992 voorgaan. Het werd een ander want in de nacht van 1 op 2 januari 1992 overleed hij plotseling. De laatste woorden in zijn dagboek waren: „Ik wil vanavond alleen zijn en uit het Woord van God kracht putten.”

Toen hij veertig jaar predikant was, preekte ds. Abma in Putten over Johannes 1:8: „Hij was het Licht niet, maar was gezonden, opdat hij van het Licht getuigen zou.” Aan het eind van de preek zei Abma: „Ze hieuwen zijn hoofd af en zijn hart, dat zo warm geklopt had, stond stil (...) Toen hoefde hij niet meer te getuigen (...) maar wat hij beleefde was dit: Wat een licht! Mensen, mensen, mensen, wat wordt het licht, onvoorstelbaar licht, duizend, duizend zonneshijnen. Zon, maan en sterren verbleken bij dat licht. Dat is het licht waarvan ik getuigd heb. Een mens van God gezonden.”

Met deze bijdrage is een einde gekomen aan de serie over personen die met hun opvattingen invloed hebben gehad op het SGP-gedachtegoed.

BROEKHUIS HARDERWIJK ÚW OPEL DEALER

Voor alle zaken omtrent uw auto bent u bij Broekhuis aan het juiste adres. Of u nu op zoek bent naar de nieuwste Grandland X of een betrouwbaar adres voor het onderhoud of reparatie van uw auto; Broekhuis is úw Opel dealer.

Kom gerust eens langs. De koffie staat klaar!

Kom langs
of kijk op **broekhuis.nl**